

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Hermann Lipót

Cím: Rippl-Rónai József

1861-1927

Forrás: Pesti Napló

Bp
(Hely)

1927. 11. 20.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Rippl-Rónai József

Idő

"1927"

Személy

Rippl-Rónai József

1861-1927

Írta: Herman Lipót

Hát lehet, hogy egy napon, mint azt Holbein a Haláltáncában oly kegyetlenül lerajzolta, a király, pápa, szegény ember egyformán elhull a keserves kaszasuhintás alatt? A nagy művész is éppen úgy alá van vetve ennek a kérlelhetetlen törvénynek, mint mindenki más? A nagy művész, ki zsenijével az Élet megsokszorozását, megmaradását, szépségét mutatja, ki munkájában valami ősi belső ösztöntől hajtva állandósítani akarja mindazt, ami szép — tehát jó ezen a világon?

Rippl-Rónai József meghalt és most alig térve magunkhoz a veszteség okozta fájdalomtól, már sietve magyaráznunk kell, kit veszítettünk el benne. Elővenni katalógusokat, lexi-kont, életrajzokat, hogy beszámolhassunk pályájának adatairól, hogy az érdeklődő közönségnek most, koporsójánál rögtön bizonyítsuk: meghatottsága indokolt, nagy férfit, kitűnő művészt veszített az ország. Ez talán túlkorai kegyeletsértés volna.

Rippl-Rónai József nagy művész volt s veszteségünket az a nagy úr fogja elénk tárni, mely azzal támadt, hogy ő már nincs. Küszködött, dolgozott sokat alkotott, minden egyes munkájával újra és újra bizonyosságát adta, hogy Istentől megáldott tehetség lakott benne. S ha ezt így adatszerűen nem is tudjuk min-

denkinek rögtön bizonyítani, felemlítjük, hogy a tehetségtelenek olyan kérlelhetetlenül gyűlölték, mint ahogy csak a kiváló embert szokták. Erős ember volt, nyugodtan tűrte a kicsinylést, az elszánt támadásokat, felvértezte ellenök megingathatlan hite magában, a művészetében. Útján egyedüljáró, — mint az egyéni művészek — sajátmagának kellett kreálnia az érvényesülés módjait is. Lépésről-lépésre, küszködve, harcolva, bizonyítgatva igazát ellenségnek, barátoknak, küzdve szegénységgel, rossz körülményekkel, kultúrátlansággal. Ma már tudjuk, hogy amit csinált: művészet, hogy egyszerű tárgyakon, jeleneteken, motívumokon bizonyítani lehet a nagy kompozit, vértelenséget, egységet, megható nagyságot, szépséget.

Járt embertársai között, mint valaki, ki éppolyan ember, mint a többi, — tán csak nyugodtabb és kedvesebb. Engedte, hogy beleessenek abba a tévedésbe, hogy most külsőségekben emberi tulajdonságokat látnak, emberi gyengéket, — ez az ember is olyan, mint ők, a tömeg. Sokszor érthetetlennek tűnt fel, mért erősködik olyan dolgok mellett, melyeknek

bizonyítását már nem kell hangoztatni. Mért örült dicséreteknek, megemlézéseknek, melyekre az ő kiválóságának már nem volt szüksége.

Rippl-Rónai József

Tán ez a tulajdonsága is belesorakoztatható abba az alapvető jellemvonásába, hogy nagyon szerette az életet. A jó kedvet, a humort, a finom ételt, a szép színeket, pompás embereket, szép női arcot, vidám napsugaras kerteket, szép tárgyakat, — szóval az élet teljességét. Szerette a sikert, az elismerést, ez elégtételül szolgált a sok el nem ismerésért, bántásért. A harc a maga igazáért annyi sok éven át be-

idegződött a vérebe, hogy elismertsege tetején is — mikor kiváló műveszkollégák tettek hitet mellette — kételkedővé tették a közönség jóhiszeműségével szemben. Erre vezethető vissza, hogy a bizonygatást igaza mellett jónak tartotta akkor is, mikor már fölöslegessé vált.

De fölöslegessé válik-e valóban az igazság mellett a harc? Szabad-e megnyugodnia annak, kit jó sorsa felruházott a képességgel, hogy messzehallható hangon hirdesse az igaz művészet szavát?

Rippl-Rónai József művészetének méltatásával sokan és alaposan fognak foglalkozni. Pontosan osztályozni fogják párizsi kezdő éveit, Munkácsy mellett vívott küzdelmeit a nagy hatással szemben önmaga nyelveért, saját kifejezési módjáért, keresését a neki rokon lelkek után, az impresszionistákkal való barátságát, együttes harcait a posztimpreszionistákkal, a Carrière, Puvis látszólagos sötétionusú hatásait, a Maillol, Bonnard, Vuillarddal való témakonságokat. Aztán az itthoni egyszerű környezet mesteri visszaadását, a kedves otthon intim hangulatait, a környező tárgyak dekoratív szellemű átköltéseit, férfi és női portrék egészen egyedülálló visszaadásait, hol a lélek parfümje, álmodozó transzcendentalizmusa jut kifejezésre, mozgások, színek, formák végtelen harmóniáit, ak-

tok mély misztikus varázsát s az idősebb kor érett, magát kevéssel kifejezni tudó újvirágzásait. Sorra fogják venni és méltalni, hogy mit jelentett e kiváló művész a magyar kultúrának, szellemnek s az őt illető helyre — a legnagyobbak sorába fogják helyezni.

Mi előre látjuk a veszteség nagyságát, mely az ő elhúnytával ért bennünket, s e rapszódikus, a meghatottságtól megzavart sorokkal már az első órákban akarunk jeit adni

bánatunkról. Vigaszunk az, hogy egy nagy művész halála csak látszat. A kézírás egyéni jellege elvész, nyomdába kerülven, egyforma betűk uniformisa alatt. De e rideg egyformán faragott emlékkövei) a szellemet még csak erősebben juttatja kifejezésre. A művész művei alkotójuk eltávozta után tiszta hatással még hangosabban hirdetik az élet mindig megmaradó felkét.

Idő

Rippl-Rónai József: Ibolyát szagoló nő

Rippl-Rónai József

1927. 10. 15.
Károlyi